

Toledoko itunak
pentsioen murrizketa
berriak adostu ditu

> Euskal Herrian 2020ko urriaren 30an

TOLEDOKO ITUNAK PENTSIONEN MURRIZKETA BERRIAK ADOSTU DITU

O- SARRERA

Toledoko Itunak 20 gomendio biltzen dituen dokumentu bat egin du, eta urriaren 27an onartu zuten. Ondoren, Escrivá departamentuari dagokio, Gizarte Segurantzako ministroari, horretarako behar diren arau-aldaketak egitea.

Itun horretan lortutako akordioak "pentsio duinak eta sistema publiko iraunkorra" bermatuko dituela uste dute bai Podemosek bai PSOEek, "2013ko pentsioen erreforma de facto indargabetuko duena". Dokumentua irakurrita, ELAk ondorio argiak atera ditu: laster pentsioen erreforma egongo da, baina haren irismena eta ondorioak aurreko baieztapenetik oso urrun egongo dira, murrizketa gehiago ekarriko baititu.

I- GOMENDIOEN ONDORIO NAGUSIAK

Ohi bezala, Toledoko Itunaren dokumentuak luzeegiak eta ez oso zehatzak izaten dira, eta, hala ere, jarraituko den bideari buruzko ondorioak atera daitezke.

Komunikabideetan islatzen denak errealitatearekin zerikusi gutxi duela ere gertatzen da. Oraingo honetan gauza bera gertatzen da. Testuaren irakurketatik atera ditzakegun ondorio nagusiak honako hauek dira:

Ez da benetan zehazten errebalorizazioak erosteko ahalmena bermatzen duenik

Gobernuak erosteko ahalmenari eusteko konpromisoaz hitz egiten badu ere, adostutako testua ez da batere argia. Lehenik eta behin, Batzordeak "iraganean egin duen bezala" mantentze hori defendatzen duela adierazi du, eta hori berez argigarria da, Rajoyk onartutako pentsio erreformaren ostean ez baita horrelakorik gertatu. Ez dago inolako bermerik hemendik aurrera legez KPIren arabera errebalorizazio hori bermatzea benetako borondatea denik, eta gizarte-eragileekin elkarrizketa sozialean adosten den erreforman sartuko da haren diseinua.

Dokumentuak aditzera ematen du pentsioen balioa handitzeko formula aldatuko dela, KPIa erreferentzia izango dela, baina ez da besterik zehazten. Izan ere, testuak dioenez, "Gomendio honetan ezarritakoaren garapena Batzorde honetan kontsultatu eta eztabaidatu beharko da". Denbora izan dute horretarako.

Pentsio berrien zenbatekoa murriztea

Kotizazio-oinarriei eta kotizazio-aldiei heldzean, argi ikusten da pentsio berrien zenbatekoa murriztu nahi dela, prestazioa kalkulatzeko kontuan hartzen diren kotizazio-urteen kopurua handituz.

Ildo beretik, "Oinarri arautzailearen ehuneko ehunera iristeko behar den kotizazio-aldia pixkanaka luzatzea" proposatzen da.

Erretiro aurreratua mugatzea

Beti zigortu bada, orain ere gehiago egin nahi da. Batzordearen ustez, "Lan-merkatutik ateratzeko adina ahalik eta gehien hurbildu behar da legez ezarritako erretiro-adin arruntera". Horretarako, "Lan-bizitzaren uzte goiztiarra ahalik eta gehien murriztu" behar dela proposatu dute.

Murrizketarako borondate nabarmen hori berdintasun-politika gisa mozerrotu nahi da, erretiro aurreratua "lan-merkatua arautzera bideratutako figura" bihurtu dela argudiatuz. Berriz ere koefiziente murriztaileak ere gehiago handitzeko aukera aztertzen da, aurreko erreformetan egin zen bezala.

Akordioaren arabera, muga gehiago eta handiagoak behar dira atal honetan. Gero eta indar handiagoa hartzen ari da lan-bizitza luzatzea sustatzeko eta saritzeko ideia. Legezko erretiroa hartu ondoren, jendeak lanean jarrai dezan sustatzea alegia.

Erretiroaren atzerapena saritu nahi da, erretiroa atzeratzeagatik pizgarri ekonomikoak areagotuz eta karrera profesionalak luzatzea ahalbidetuko duten lanarekin bateragarri egiteko formulak indartuz. Neurri horrek gazteek eta/edo langabeek lanpostu bat lortzeko dituzten aukeren aurka egiten du. Ideia hori alde batera uzten da, eta dokumentuak gazteei gomendio bat egiten die, gazteek kotizazioaren balioan sinets dezaten eta pentsio-sistemarekiko eta belaunaldien arteko elkartasun-printzipioarekiko konfiantza berreskura dezaten. Barregarria da.

Murrizketak alarguntza-pentsioan

Dirudienez, erreforma honek orain arte mahai gainean egon diren alarguntza-pentsioaren murrizketei helduko die. "Pentsiodunen babesak beste baliabiderik gabe hobetzea eta egoera ahulenean dauden kolektiboen babesak egokitzea" aitzakiatzat hartuta, alarguntza-pentsioa 65 urteko edo gehiagoko kasuetan soilik ematea eta pentsioaren onuraduna bizi den familia-unitatearen finantza-egoerari erantzutea aipatzen da.

Gai horiekin batera, dokumentuan aipatzen da, beste askotan bezala, gutxieneko pentsioen kudeaketa, sistemaren finantzaketa-iturrien, sistema osagarrien, ekonomia digitalizatuaren eta abarren finantza-banaketa, baina, lehen aipatu dugun bezala, modu orokorrean eta zehaztasun handirik gabe.

Aurreko erreformak bertan behera uztea aipatu ere ez da egiten

Deigarria da aurreko pentsio-erreformetako alderdi erabakigarriak ez egotea dokumentuan, eta, jakina, ez dira indargabetu nahi. Erretiro-adina atzeratzea edo iraungitasun-faktorea kentzea (aipatu ere ez da egiten) ez dira iragarritako planen barruan sartzen. Ez zaio heltzen, edo ez duelako interesik adostasunik ez dagoelako, edo pentsio-sistemaren etorkizunean kontuan hartu beharreko alderdi gisa hartzen direlako, murrizketa berriak egingo baitzaizkio sistemari.

II- ONDORIOAK ETA PROPOSAMENAK

2020ko urtarrilaren 30ean greba orokorra egin zen, Euskal Herriko Eskubide Sozialen Gutunak deituta eta Pentsiodunen Mugimenduarekin adostuta, besteak beste, pentsiodunen, gizartearen gero eta zati handiago bat ordezkatzeko dutenak, diru-sarrerak bermatuko dituen pentsio-sistema publiko baten alde eta bizitza merezi duen bizitza baten alde. Greba horretan, pentsioen azken erreformetan atzera egitea eta pentsiodun askori, bereziki emakumeei, eragiten dien pobrezia-arekin amaitzeko neurri espezifikoak hartzea eskatu zen. Ildo horretan, 1.080 euroko gutxieneko pentsioa ezartzea eskatzen zen baita.

Toledoko Itunean adostutakoak ez dio erantzunik ematen eskaera horri. Aitzitik, azken hamarkadetan pentsio-sistemaren menpe egon den murrizketa-prozesu pixkanakako eta mailakatuan urrats berri bat dirudite.

Pentsioen murrizketa berri bat onartzea Europako Batzordea azken urteotan egiten ari den "gomendioetako" bat da (esan daiteke betidanik). Gainera, gogorarazi behar da EBren Next Generation Planak gomendio horiek aplikatzearen mende jartzen dituela gobernuak kudeatu ahal izango dituzten funtsak (kredituak edo transferentziak). Espainiako Gobernuak dagoeneko bidali dio Bruselari hartu beharreko erreformei buruzko dokumentu bat, eta bertan argi eta garbi jasotzen da pentsioetan murrizketa berriak egiteko konpromisoa.

Hau da, pentsiodunen mugimenduaren eskaeren eta Europaren eskakizunen artean, Pedro Sanchezen gobernuak beltzeko gizon berriei kasu egitea erabaki du.

Egia esan, pentsiodunen egoera oso kezagarria da Hego Euskal Herrian:

- 4 pertsonatik bat pentsiodunak dira.
- Batez besteko pentsioaren zenbatekoa txikia da. Aurtengo irailean 1.260 eurokoa zen EAEn eta 1.167 eurokoa Nafarroan.
- Genero-arrakala agerikoa da. Emakumeen batez besteko pentsioa 964 eurokoa da EAEn eta 896 eurokoa Nafarroan, gizonena baino ia % 40 txikiagoa (1.575 eurokoa EAEn eta 1.439 eurokoa Nafarroan).

PENTSIODUNAK / BIZTANLEEKIKO. HEGO EUSKAL HERRIA. 2020. IRAILA

	PENTSIODUNAK	BIZTANLERIA	% PENTSIODUNAK / BIZTANLERIA
EAE	560.000	2.182.000	%25,7
NAFARROA	137.400	661.000	%20,8
HEGO EUSKAL HERRIA	697.400	2.843.000	%24,5

Iturria: Gizarte Segurantzaren eta INEren datuekin osatutako informazioa.

BATEZ BESTEKO PENTSIOAREN ZENBATEKOA. 2020. IRAILA. EUROTAN

EAE	1.260
NAFARROA	1.167

Iturria: Gizarte Segurantza.

EMAKUME ETA GIZONEN BATEZ BESTEKO PENTSIOAREN ZENBATEKOA.
EAE. 2020. IRAILA. EUROTAN

	GIZONAK	EMAKUMEAK
GUZTIRA	1.575	964
ERRETIROA	1.694	1.032
ALARGUNTASUNA	640	903

Iturria: Gizarte Segurantza.

EMAKUME ETA GIZONEN BATEZ BESTEKO PENTSIOAREN ZENBATEKOA.
NAFARROA.
2020. IRAILA. EUROTAN

	GIZONAK	EMAKUMEAK
GUZTIRA	1.439	896
ERRETIROA	1.530	974
ALARGUNTASUNA	584	819

Iturria: Gizarte Segurantza.

Errealitate horren aurrean, aberastasunaren banaketari buruzko benetako eztabaida ireki behar da, eta, pentsioen esparruan, lehenik eta behin, pentsiodunei bermatu nahi dizkiegun diru-sarreraren maila aztertu behar da. Horretarako, ELAk honako hau berresten du:

1. Toledoko Ituna eta haren filosofia baztertzea, eta, ondorioz, itun horretatik eta elkarrizketa sozial deiturikotik datozen erreforma eta murrizketa guztiak baztertzea. Pentsiodunak pobretzeak erantzukizun politiko argia du: erreformak adostu eta onartzen dituztenena; Estatuko aurrekontuak bozkatzeko dituztenena, Eusko Jaurlaritzaren edo Nafarroako Gobernuaren aurrekontuak onartzen dituztenena, non DSBEari edo errenta bermatuari buruz erabakitzen den. Pentsiodunen mugimenduak pentsioen arloko solaskide gisa duen protagonismoa aitortu behar da.

2. 2011 eta 2013an ezarritako murrizketak bertan behera utzi (pentsio berrien zenbatekoa, erretiro adinaren atzerapena, pentsioen eguneratzea, iraunkortasun faktorea kentzea...).

3. Kalitatezko enplegua sortzea eta soldatak KPlaren gainetik igotzea. Lan-arloko eta negoziazio kolektiboko erreformek enpresa-boterea handitu dute, eta prekaritatea zabaltzen lagundu dute. Soldata miserableek kotizazio sozial txikiak dakartzate. Aitzitik, kalitatezko enplegu gehiago izateak kotizazioak nabarmen hobetzea dakar. Administrazio publikoak zuzenean laguntzen ari dira kotizazioengatik diru-sarrera gutxiago egon daitezen, sektore publikoan ezarritako erosteko ahalmenaren galeraren eta azpikontratazioaren eta beheranzko lizitazioen hedapenaren bidez.

4. Euskal Herriko Eskubide Sozialen Kartak Eusko Legebiltzarrean eta Nafarroako Parlamentuan aurkeztutako pobrezia- eta gizarte-bazterkeriaren aurkako HLEaren edukiak onartu, Legebiltzar biek aztera bota baitzuten hori eztabaidatzeko aukera.

5. Gutxieneko pentsioa 1.080 eurotan finkatzea. Kopuru hori Europako Gutun Sozialean ezarritako irizpideak aplikatuz lortzen da. Irizpide horiek gutxieneko soldata bat ezartzen dute, batez besteko soldataren % 60koa, gutxienez.

6. Pentsioen finantzaketa gizarte-kotizazioetara ez mugatzea. Superabita izan denean, ez da pentsioen igoerarik planteatu. Eta defizita dagoenean, murriztu egin behar dela pentsatzen da. Zerbitzu publikoak, gizarte-prestazioak, justizia, polizia, Errege Etxea... zergekin finantzatzen dira, eta hori pentsioekin ere gertatu behar da.

7. Pentsioetako gastua gehitu, zerga-politikaren erreformatuz eta iruzurrari jazarritz. Presio fiskalean Europar Batasuneko azken postuetan gaude (HEHn 8.000 milioi euro gutxiago biltzen da europar batez besteko maila baino), eta puntan iruzur fiskalean. Halere, errenta altuen, kapitalen eta enpresen zergak jaitsi egin dituzte.

8. Enpresa-hobariak ezabatzea, enpresentzako transferentzia bihurtzen baitira, enpleguan inolako eragin positiborik izan gabe.

9. Pentsioen sistema publikoa indartzea. Pentsio-sistema pribatua ez da aukera egokia: lehenik eta behin, biztanle gehienek ez dute aurrezteko gaitasunik, eta, beraz, gutxiengo aberatsenarentzat bakarrik izango litzateke aukera; bigarrenik, sistema pribatuak hura kudeatzen duten finantza-erakundeek negoziario bermatzen du, baina ez dute inolako prestaziorik eta errentagarritasunik bermatzen. Pentsioen sistema pribaturako desgrabazioen maila nabarmen murriztu beharko litzateke. Prebalentzia-ordena honako hau izan behar da: sistema publikoa, negoziario kolektiboaren bidez ezarritako sistema osagarria eta, azkenik, sistema pribatua.

10. Sistema guztia Euskal Herrian erabaki. HEHn bizi diren pertsonen pentsioak bertan erabaki behar dira. Benetako erabaki-ahalmena behar da Gizarte Segurantzaren politikei buruz; ezin da onartu zatikako eta baldintzatutako transferentziarik. Zahasariak hobetu behar dira, batik bat txikiak, eta haien erosteko ahalmena bermatu. Itun eta Hitzarmen Ekonomikoan ezarritako irizpideen arabera (diru-sarrerak eta gastuak hemen gauzatzen dira; ez da nahikoa bulegoaren logoa aldatzea).

11. Bitartean, lehenago ere esan izan duguna berresten dugu: HEHko erakundeek diru-sarrera egokiak bermatu behar dizkiete gaurko eta etorkizuneko pentsiodunei, guztiei osatuz espainiar gobernuaren erabakiek eragindako sarreraren galera eta 1.080 euroko gutxieneko pentsioa bermatuz.

Helburu horiek lortzeko, ELAk ezinbestekotzat jotzen du gizarte-mobilizazioa. Horregatik, kalean egoten jarraituko du, baita gai honekin ere.